

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглядаються педагогічні умови підготовки викладачів економічних дисциплін. Проаналізовані визначення понять умова та педагогічна умова. Обґрунтовано педагогічну технологію, спрямовану на підготовку викладачів економічних дисциплін.

Ключові слова: умова, педагогічна умова, педагогічна технологія, технологія особистісно-орієнтованого навчання, підготовка викладача.

В статье рассматриваются педагогические условия подготовки преподавателей экономических дисциплин. Проанализированы определения понятий условие и педагогическое условие. Обосновано педагогическую технологию, направленную на подготовку преподавателей экономических дисциплин.

Ключевые слова: условия, педагогическое условие, педагогическая технология, технология личностно-ориентированного обучения, подготовка преподавателя.

The article discusses pedagogical conditions of teachers preparation of economic subjects. Analyzed the definitions of the condition and the pedagogical condition. Grounded pedagogical technology, aimed at training teachers of economic subjects.

Keywords: conditions, pedagogical condition, educational technology, technology, student-centered learning, training teachers.

Постановка проблеми. Щоб підготувати конкурентноздатного на ринку праці, обізнаного в сучасних умовах майбутнього викладача, вища школа повинна відійти від консервативних традицій. Необхідно створити умови для позитивного

розвитку, психічного комфорту, творчої реалізації особистості. Завдяки цьому формується якісно нова площина для студентів у навчально-виховному процесі.

Аналіз актуальних досліджень. Педагогічні умови підготовки фахівців у своїх дисертаційних дослідженнях розглядали О. Кириленко, Н. Сопнева, Н. Мараховська, О. Темченко, Л. Грень та ін.

Проблемі особистісно-орієнтованого підходу в навчанні присвячені наукові праці В. Сухомлинського, О. Савченко, С. Підмазіна, В. Сластьонін, І. Беха, О. Пехоти, І. Якиманської та ін. У їхніх роботах розкрито сутність особистісного підходу у розвитку, обґрунтовано методологічні засади, визначено психологічні та педагогічні закономірності особистісно орієнтованого навчально-виховного процесу.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов підготовки викладачів економічних дисциплін

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи педагогічні умови підготовки викладачів економічних дисциплін у межах поданого дослідження, дуже важливо визначити значення категорій «умови».

Новий тлумачний словник української мови визначає умову як обставину, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь [3, т.3, с. 617].

Н. Сопнева під умовою розуміє обов'язкове виконання, використання певних педагогічних засобів для створення певного середовища, обстановки, в яких можлива організація відповідних видів діяльності, зокрема, навчальної етичної діяльності [6, с. 49].

Л. Грень у своєму дисертаційному дослідженні проаналізувала різні підходи до визначення поняття «умова»: «...термін «умова» використовується у найрізноманітніших значеннях, зокрема, як: а) обставина, від якої щось залежить; б) вимога, що висувається до когось (до чогось); в) усна або письмова угода про щось, домовленість; г) правила, що визначені в будь-якій галузі життєдіяльності; д) обстановка, в якій щось відбувається; є) вимога, з якої треба виходити»[1, с.].

У педагогічному словнику педагогічні умови визначаються як суб'єктивні й об'єктивні вимоги й передумови, у реалізації яких викладач досягає мети у своїй роботі за раціональнішого використання сил і засобів [4].

Деякі дослідники до педагогічних умов відносяться ті умови, які свідомо створюються в навчальному процесі і повинні забезпечувати ефективне формування та перебіг необхідного процесу [6]. Інші їх трактують як фактори і правила успішного функціонування педагогічної системи [2]. Треті під педагогічною умовою розуміють сукупність заходів навчально-виховного процесу, які забезпечують перехід студентів на вищий рівень [1]. Є думка, що педагогічні умови – це вимоги, виконані педагогами з метою забезпечення ефективності навчально-виховного процесу і саме вони. На нашу думку, визначаються особливостями особистісно-орієнтованого навчання студентів.

Саме особистісно-орієнтоване навчання як умова підготовки викладачів економічних дисциплін дозволяє запропонувати шляхи вдосконалення економічного навчання, зібрати основну інформацію про самостійну роботу, індивідуальний підхід, диференціацію навчання.

Аналіз методичної літератури показав, що розробка особистісного підходу в підготовці викладачів економічних дисциплін – це дуже складна теоретична і практична умова. Її складність зумовлена, перш за все, тією обставиною, що особистість можна назвати найскладнішим утворенням у світі й одночасно – суб'єктом перетворення цього світу і самого себе. Все більше спеціалістів вважає, що всебічне дослідження і розвиток особистості – це фундаментальна комплексна наукова проблема, яка потребує міждисциплінарного дослідження. Так, на думку І. Прокопенка та В. Євдокимова особистісно-орієнтоване навчання має зовсім різні концептуальні понятійні структури, залежні від предмета, через призму якого ця концепція розглядається. На нашу думку, ключову роль у розв'язанні цієї проблеми відіграє психологія, оскільки особистість – це передусім психічне новоутворення.

Усі автори єдині в думці, що в особистісно-орієнтованому навчанні студент виступає суб'єктом. Студент як суб'єкт університету є реальним і повноправним господарем навчання, соціального життя і майбутньої професійної діяльності, тому повністю усвідомлює відповідальність за зроблений вибір, за бажання працювати, навчатися цінностей, необхідних для становлення його як вчителя і викладача сучасної економічних дисциплін, зокрема. Згідно концепції особистісно-орієнтованого навчання кожен студент, майбутній викладач економічних дисциплін, виступає індивідуальністю, активно діючим суб'єктом освітньої системи, зі своїми особливостями, ставленням до навколишнього світу, економічних процесів, суб'єктним досвідом. На думку В. Луценко, вимоги викладачів стикаються з суб'єктним досвідом студентів, тому визнаються після їхнього критичного осмислення і обробки, або навіть можуть бути й не прийняті взагалі. Ми погоджаємось з думкою, що суб'єктний досвід, який з'являється у свідомості, прагненнях, цінностях, потребах та власних планах, є особистісним надбанням, виробленим власними зусиллями й вибірково ставлення студентів до впливів середовища, включаючи професійного з боку наставників, викладачів.

Актуалізація власного накопиченого досвіду й економічних знань, умінь і навичок передачі знань, досвіду педагогічного спілкування є дуже важливою умовою, яка сприяє розумінню й уведенню нового знання, економічного зокрема. У цілому розуміння пов'язане з власним досвідом суб'єкта навчання (в нашому випадку майбутнього викладача економічних дисциплін) й здійснюється на базі минулого досвіду, знань.

Висновки. На нашу думку, проблема особистісно-орієнтованого навчання як педагогічної умови в підготовці викладачів економічних дисциплін потребує комплексного підходу. Її розв'язання забезпечує використання результатів продуктивних напрямів дослідження: виявлення сучасних тенденцій в галузі економічної освіти і проблеми підготовки вчителя економічних дисциплін, вивчення специфіки в роботі викладача економіки, розвитку й розробки сучасних технологій

навчання, які сприяють продуктивному розвитку особистісно-орієнтованого навчання в підготовці викладачів економічних дисциплін.

Особистісний підхід доцільно розглянути як важливу психологічну і педагогічну стратегію, методологічний інструментарій, заснований від цілої низки концептуальних ідей, цільових настанов, діагностичних методологій, психологічних і технологічних інструментів, які забезпечують глибоке цілісне розуміння людської особистості і на цій основі - її гармонійний розвиток у межах існуючої системи освіти, у чому ми вбачаємо перспективу подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грень Л. М. Педагогічні умови формування у студентів вищих технічних навчальних закладів спрямованості на успішну професійну діяльність: дис.... кандидата пед. наук: 13.00.04/ Грень Лариса Миколаївна. – Харків., 2010. – 223с.
2. Меркулова Е. Педагогические условия становления профессиональной культуры будущего социального педагога в вузе : автореферат дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Е. Меркулова. – Орел, 2006. – 20 с.
3. Назаренко Г. И. Росте Людина. Гуманно-особистісний підхід: [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / Г.И.Назаренко, Г.Ф. Пономарьова. –Х. : Скорпіон, 2006. – 138 с.
4. Новий тлумачний словник української мови // Укладачі В.В. Яременко, О.М. Сліпущко: В 3 т. – К.: АКОНІТ, – 2005. – Т.2. – 928 с.
5. Педагогічний словник / за ред. М. Ярмаченка. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 863 с.
6. Прокопенко І. Ф Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів: Навч. посібник./І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків: Колегіум, 2008. – 344 с.
7. Сопнева Н. Б. Педагогічні умови формування навчальної етичної діяльності майбутнього вчителя: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.04/Сопнева Надія Богданівна. – К., 2002. – 182с.